

у 2018–2019 рр. відбулося падіння обсягів продукції на 15%, що теж потребує додаткової уваги з боку держави.

Отже, майже всі експерти однастайні у тому, що трансформаційні процеси на українському ринку сьогодні є досить відчутними, поштовпилися з огляду на істотне зменшення імпорту російської книжки. Але попри позитивні зрушення (розширення тематично-жанрового спектру та збільшення частки україномовної літератури на ринку), наявні і певні стагнаційні тенденції, які пов'язані не лише з доступом потенційних покупців до цього ринку та браком продуманої стратегії подолання негативної тенденції до занепаду культури читання, але й з системною підтримкою суб'єктів книжкового ринку України, які очікують від владних інститутів ухвалення важливих рішень для галузі (розробка і затвердження загальнодержавної цільової національно-культурної програму популяризації читання в Україні; розробка механізмів пільгового кредитування підприємств книгозбуту та гуртової торгівлі; удосконалення законодавчої бази; запровадження грантів для українських видавництв і системи пільг для поштових сервісів, що пересилають продукції українських видавництв споживачам тощо).

А. Соляник

**ПРО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ**

A. Solianyk

**ABOUT THE DEVELOPMENT PROSPECTS OF SCIENTIFIC SPECIALTIES
IN INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVAL AFFAIRS**

У травні 2021 р. на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України було організовано громадські обговорення проєкту наказу МОН «Про затвердження переліку наукових спеціальностей за галузями науки, відповідно до яких присуджуються наукові ступені кандидата і доктора наук», яке проводилося у форматі електронних консультацій з громадськістю. Відповідно до оприлюдненого на сайті МОН за результатами цих громадських обговорень звіту директора департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації (<https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-pereliku-naukovih-specialnostej-za-galuziyami-nauki>) за період обговорення надійшло 255 пропозицій та зауважень до проєкту, спрямованих на його вдосконалення. У зв'язку з великою кількістю зауважень МОН України прийнято рішення щодо суттєвого доопрацювання проєкту наказу та організації його повторного громадського обговорення.

Численні зауваження було надіслано, зокрема, стосовно запропонованої проєктом «Переліку ...» інтегрованої наукової спеціальності 25.01 «Документознавство, архівознавство, книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», назва якої є суто механічним і штучним поєднанням існуючих нині наукових спеціальностей 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» і 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», затверджених наказом МОН України від 14 вересня 2011 р. № 1057. Така громіздка та архаїчна назва наукової спеціальності не відповідає сучасним тенденціям розвитку інформаційної галузі та не гармонізована з Переліком

галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України №266 від 29 квітня 2015 року (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 674 від 27.09.2016 та № 53 від 01.02.2017). За цим переліком у галузі знань 02 «Культура і мистецтво» є спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», за якою з 2016 р. в Україні здійснюється підготовка докторів філософії, а всі профільні наукові часописи, на шпальтах яких публікуються результати їх досліджень, здобули статус фахових видань саме з цієї спеціальності.

За результатами вивчення зарубіжного досвіду підготовки докторів філософії для бібліотечно-інформаційної галузі встановлено, що випусковими структурними підрозділами фахівців такого рівня є кафедри (або школи) управління інформацією та знаннями або кафедри/школи інформаційних наук/досліджень. Так, найчисельніша кількість університетів, які пропонують здобувачам освітньо-наукові програми (ОНП) щодо підготовки докторів філософії в галузі інформаційних досліджень (або управління інформаційними системами) належить США. Профіль науковця з управління інформацією спрямований на формування фахових компетентностей щодо проєктування, розробки та обслуговування інформаційних систем та мереж, знання теорії оцінки, відбору, зберігання, пошуку інформації, технологій доставки її користувачам, розуміння соціальних наслідків розвитку інформаційних технологій.

Про домінування інформаційної парадигми в змісті та організаційній інфраструктурі підготовки наукових кадрів зі спеціальності «Library, Archive and Information Science» свідчать як сучасні назви ОНП зарубіжних університетів «Управління інформаційними системами» (Аргентина, США), «Бібліотекознавство та управління інформацією» (Велика Британія), «Інформаційні дослідження» (Португалія, Фінляндія, Хорватія, Естонія), так і наукові ступені, які присуджують за результатами захисту аспірантами дисертацій: доктор філософії в галузі управління інформацією (Турція, Малайзія, Ліван), доктор філософії в галузі інформаційних досліджень (Португалія, Фінляндія, Хорватія, Естонія), доктор інформаційних наук (Бразилія, Німеччина, Хорватія), доктор управління в галузі інформаційних наук (Китай).

Зважаючи на світові тренди розвитку наукових досліджень в інформаційній галузі, доцільним є розширення українського переліку галузей науки через уведення нової галузі: «Інформаційні науки» та виокремлення в ній таких наукових спеціальностей:

25	Інформаційні науки	
25.01	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Інформаційні науки
25.02	Журналістика	Інформаційні науки